Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК
UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX, ЧИСЛО 52. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПЯТНИЦЯ, 4-го МАРТА, 1921. | VOL. XXIX, No. 52. JERSEY CITY, N. J., FRIDAY, MARCH 4, 1921. | THREE CENTS

Конґрес годиться на 156 тисячну армію.

ОБІ ПАЛАТИ КОНҐРЕСУ ПРИЙШЛИ В ТІЙ СПРАВІ ДО ЗГОДИ.

ВАШІНҐТОН, 2. марта. — На спільній конференції представителів палати послів, котра домагалася армії з 150 тисяч жовнірів, та представителів сенату, котрий домагався армії найменче із 162 тисяч жовнірів, прийшло до згоди. Представителі обох палат згодилися на те, щоби американська армія виносила 156.666 жовнірів.

МАЛІ ВИГЛЯДИ НА УХВАЛЕННЄ ВИДАТКІВ НА ФЛЬОТУ ЩЕ В СІЙ СЕСІЇ.

Зате все вказує на те, що в сій сесії буде тяжко ухвалити видатки на фльоту. Хоч ґрупа сенаторів під проводом сенатора Пойнтдекстера хоче доконче переперти його ухваленнє ще сим конґресом, однак се їм видай не поведеться через опозицію зі сторони републиканського сенатора Бори і демократичного сенатора Кінґа.

СЕНАТ, ПО ГОРЯЧІЙ ДЕБАТІ, ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА РОЗДАЧЕЮ ДАРОМ НАСІННЯ ФАРМЕРАМ.

Дебату в сенаті над буджетом для фльоти перервано на більше як на годину, щоби передискутувати справу буджету рільничого, котрий пропонує видаток 360 тисяч долярів на роздачу даром насіння фармерам. Ряд сенаторів противилося сему, щоби даром роздавати насіннє, називаючи таку ухвалу дешевим польованнєм на популярність серед фармерів, дешевим перекупством та лицемірством. Сенатор Кеніон дуже обурювався, що для справи насіння відложено таку справу, як справу фльоти. Він горячо виступав проти прихильників проєкту, котрі на нього роблять враження, що їм дорозше безплатне насіннє, як спасеннє душі. Воно буде коштувати скарб більше, як воно варта.

Другі сенатори відповідали не менче остро. Инчі радили ухвалити насіннє, щоби показати фармерам, що й за них памятають у Вашінґтоні. При голосованю, за насіннєм заявилося 55 сенаторів, проти 22.

СУДОВИЙ КОМІТЕТ ПАЛАТИ ПОСЛІВ ПРОТИ СУДДІ, КОТРИЙ ПРИНЯВ ДЖАБ ВІД БЕЙЗБОЛОВОЇ КОМПАНІЇ.

ВАШІНҐТОН, 2. марта. — Судовий комітет палати послів предложив свою опінію про справу судді Лендиса, котрий приняв становище роземного судді для непорозумінь, виникаючих межи безболовими компаніями, з котрим то становищем получена пенсія 42.500 долярів в рік. Комітет розглянув справу та заявив, що на його думку приниманнє суддею другого становища являється що найменче незгідним з належитим виповнюваннєм обовязків судейських. Тому комітет радить, щоби повна палата послів припоручила слідуючому конґресови розібрати як слід сю справу.

РЕПУБЛИКАНСЬКІ ПОСЛИ ОБЖАЛОВУЮТЬ ДЕМОКРАТИЧНУ АДМІНІСТРАЦІЮ О РОЗКИДАННЄ ПУБЛИЧНИХ ГРОШИЙ.

ВАШІНҐТОН, 2. марта. — Субкомітет палати послів для розслідження военних видатків предложив палаті послів своє справозданнє з розведеного ним слідства над видатками, пороблениими підчас війни. Справозданнє обіймає 50.000 сторін друку і від початку до кінця являється одним страшним обжалованнєм уступаючої адміністрації. „Наведені тут факти говорять за себе самі. Вони ніколи не були заперечені інакше як голими словами... Сеся адміністрація запишеться на пів століття в памяти американського народа, бо через пів століття він буде платити за її розтратність. Американський жовнір бився добре, але поза його плечима та в дома адміністрація розтрачувала народне добро та годувала наживників".

Проти висновків републиканської більшости субкомітету демократична менчість предложила опінію менчости, котра боронить уступаючу адмістрацію.

ХОЧУТЬ ОБТЯТИ ЗАПЛАТУ РОБІТНИКАМ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ.

НЮ ЙОРК, 2. марта. — Зелізничі компанії: Ню Йорк Сентрел, Лакованна, Леґай Велі та Сентрал Рейлровд оф Ню Джерзі постановили обнижити заплату нефаховим робітникам з днем 1. цвітня. Тепер пересічна заплата для нефахових робітників на зелізницях виносить 48 і пів цента на годину. Кілько має виносити знижка, постановить конференція представителів тих зелізниць. Дві юнії нефахових робітників уже заявили, що вони будуть противитися обниженню заплати.

Про подібне обтинаннє заплати доносять також з инчих міст про другі зелізниці.

ЩЕ ОДНІ НАДУЖИТТЯ.

Хочуть установити одного урядника для справ мореплавства.

ВАШІНҐТОН, 2. марта. — Спеціяльний комітет палати послів предложив палаті справозданнє про раду для справ мореплавства, зложену з сімох членів, котра малаби начальний нагляд над американським мореплавством підчас війни. В своїм справозданню про діяльність сеї ради, комітет каже, що в діяльности її найшов богато надужить, але мимо сего найдено богато успішної роботи в тій діяльности. Тому комітет радить задержати урядовий нагляд на американським мореплавством, але перенести його з ради сімох на одного урядника.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЛСОН ВІДБУВ ПОСЛІДНЕ ЗАСІДАННЄ ЗІ СВОЇМ КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ.

ВАШІНҐТОН, 1. марта. — Президент Вилсон попращався зі своїм кабінетом на послідним засіданню, котре відбулося нині. На засіданню були присутні усі члени кабінету. Засіданнє тревало три і пів години. Воно було посвячене майже усе переглядови 8-ми літного урядовання президента Вилсона. Президент виголосив промову, в котрій дав огляд свого урядовання. Підчас неї він заявив, що він мусів виповісти війну Німеччині. На пращаннє кабінет та президент обмінялися подарунками.

ПЯНА ПОЛІЦІЯ.

СИРАКЮЗ, 1. марта. — Комішенер публичного безпеченьства, застрашений частим піянством серед місцевої поліції, заявив, що він буде уживати всіх способів, щоби не допустити більше до подібних скандалів. Вчера лише він мусів відправити зі служби патрольмена за те, що був пяний в службі, і одного детектива за те, що впившися взяв поліційний автомобіль, поїхав на проґульку для забави і підчас їзди стріляв жартом до одного полісмена.

ДВА РАЗИ РОЗВЕДЕНА ЖІНКА ВБИЛА ЖОНАТОГО ЧОЛОВІКА.

ШІКАГО, 1. марта. — Ізабеля Кора Ортвейн, котра досі уже розвелася була два рази, убила нині рано вистрілами з револьвера в своїм мешканню Герберта Ціґлера, окружного менажера Ґудір Таєр енд Рабер Ко. Коли полісмени виломили двері до її мешкання, застали панню Ортвейн, як вона стояла над тілом убитого і шльохала. Коло неї лежав вистрілених револьвер та книжочка з любовними поезіями. На основі переведеного слідства догадується поліція, що убійство було наслідком любовної афери, котра тягнулася уже довший час. Свого часу жінка убитого внесла навіть позов о розвід, але пізнійше згодилася цофнути позов, як муж зірве зносини з панею Ортвейн. Ціґлер згодився і виїхав з Шікаґо в одно купелеве місце. Тут він розпився так, що аж лікарі боялися за його здоровлє. Вернувши до міста, він далі удержував зносини з розведеною приятелькою. Кілька днів тому до Шікаґо приїхала його жена з 16 літною дочкою; пробували наклонити його до перепросин. Здається під впливом сих намов Ціґлер хотів зірвати з панею Ортвейн, а вона його за се убила.

ЗАДЕРЖАЛИ ІМІҐРАНТІВ В ДАНЦИҐУ.

ДАНЦИҐ, 1. марта.—Місцеві урядники, котрі наглядають над виконуванням десинфекції нових іміґрантів до Америки, не сповнили докладно приписів закона і тому уряд не дав цертифікатів здоровля всім пасажирам другої і третої кляси. Перевозові компанії поробили контракти з міським урядом, на основі котрих сей уряд має переводити очищуваннє пасажирів з насікомих, переносячих заразки тифу і других хоріб. Американські власти кажуть, що міські уряди не сповняють як слід свого зобовязання і що на іміґрантах ще є богато насікомих.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ В ПОЛІТИЧНІЙ ПОДОРОЖІ ПО ЕВРОПІ.

В „Українськім Прапорі" з дати Відень 12. лютого с. р. читаємо:

Побут митроп. ґр. Андрея Шептицького в Римі добігає кінця. Незабаром митрополит має через Швайцарію виїхати в дальшу дорогу. В часі свого побуту в Римі був митрополит три рази на послуханню у папи. НА ЦИХ ПОСЛУХАННЯХ ПРЕДСТАВИВ МИТРОПОЛИТ ПАПІ УСІ СТРАХІТТЯ ПОЛЬСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ НА ОБЛАСТИ НАШОЇ СХ. ГАЛИЧИНИ. Зосібна представив він переслідування, які зазнає наша церква від „архи-католицького" польського народу і клиру. Папа Бенедікт XV. дав на поратунок українському населенню Сх. Галичини дар в квоті 100 тисяч лірів. А крім того 1 міліон лірів на основування гр.-кат. духовного семинара в Римі для виховування богословських кандидатів для Сх. Галичини. Бо відомо, що і під цим оглядом Поляки пішли на нашу церкву нечуваним терором. Знаючи, що наша гр.-кат. церква у Сх. Галичині є одною з найсильніщих основ нашої національности, та що українське священство Сх. Галичини стоїть разом з прочою світською суспільностию в перших рядах активних борців за народні права — Поляки не лише фізично ВИНИЩИЛИ І ВИАРЕШТУВАЛИ БІЛЬШІСТЬ НАШОГО ДУХОВЕНСТВА (є н. пр. повіти в краю, де остало по 2, — 3 священників), але вони постановили загалом не допустити до виховування богословської молодіжи. З львівського університету вони — як відомо — всіх студентів, а в тім числі також і богословів викинули, а будинок львівського духовного семинаря безправно зареквірували. Важно також добавити, що безпосередно перед приїздом митрополита до Риму, були у Ватикані два польські галицькі біскупи — кн. Сапіга і архиеп. Теодорович. Тепер вони поїхали до Парижу витати Пілсудського. (то було тому 2 тижні! — Ред. „Свободи"). Оба біскупи старалися оклеветати і очорнити цілий український національний рух в Сх. Галичині, наше священство і самого митрополита. Митрополит мав побачення з цілим акредитованим при Ватикані дипльоматичним корпусом. (т. є. з послами усіх держав при Ватикані т. є. при папі. — Ред. „Свободи").

З ПОЛЬЩІ.

Польська забава в „русінський університет".

Краків, 29. січня, 1921.

Про наради над справою „русінського" університету в Східній Галичині доносить варшавський кореспондент „Нової Реформи" під датою 25. січня:

Нині радять дві зединені комісії, конституційна і освітна над справою отворення українського університету в „Малопольщі". В нарадах бере участь з рамени правительства міністер просвіти Ратай, крім того делеґація університету Яна Казимира зі Львова, зложена з професорів Закшевського і Вайберга.

В загальних нарадах проф. З. Закшевський заявився против того, аби столицею університету було місто Станиславів. Він думає, що Станиславів з огляду на своє центральне положеннє в природному коридорі поміж Чехословаччиною і Закарпатською Україною, міг би легко статись центром ворожої для польської держави пропаґанди. На його думку на столицю університету красше надавався би... Тернопіль. Тої одначе справи, не повинні Поляки полагоджувати односторонно, але в порозумінню з... „Русінами".

Міністер Ратай в довшому виводі, „опертому на доказовому матеріялі", вказав на ваґу справи і конечність як найскоршого її полагодження, при чому заявився за Станиславовом, як столицею університету.

Посол Лютославський запитує правительство, чи є правдою, начебто в Ченстохові найшла пристановище висша українська школа, перенесена з Каменця Подільського.

Міністер Ратай відповів, що оскільки йому відомо, в Ченстохові находиться канцелярія тої школи, але ніякої діяльности не проявляє.

В подробичних нарадах пос. Дубанович запропонував, щоби в першій статті проєкту закона счеркнути уступ, в якому говориться, що університет „рускі" зачинає свою діяльність 1. січня, 1921, і пропонує, щоби не усталювати ніякого реченця.

Пос. Ліберман домагається, натомісць, з принципіяльних мотивів, щоби в законі рішучо счеркнути реченець, в якому університет мав би зачати свою діяльність. Годиться на те, що усталеннє сього речинця на день 1. січня, 1921, може бути смішним і безпредметовим; домагається одначе, щоби той реченець усталити на день 1. лютого або 1. марта, 1921. Ставить крім того внесеннє, щоби в законі змінити очеркненнє „Університіт рускі" на „університет украінскі".

В результаті усталено зміст 1. статті закона в тому напрямі, що твориться університет з „єнзикем викладовим рускім". Внесеннє посла Чапінського, щоби в законі виразно було сказано, що викладовою мовою має бути українська мова, перепало при голосованню.

КРОВАВА БОРНЯ В ТРІЄСТІ.

Робітники підпалили доки, спричинили шкоди на $5,000.000.

МЕДІОЛЯН, (Італія), 2. марта. — З пімсти за знищеннє Робітничого Дому в Трієсті націоналістами, увійшло вчера 300 зоружених в рушниці комуністів до доків Сан Марко і облили бюро і робітні бензиною і підпалили всю будівлю.

В Сан Марко є великі заводи будівлі кораблів, в яких працює 6.000 робітників, а в сусідстві є олійні фабрики, в яких працює 1.000 робітників, а які теж обняв огонь.

Заки військо могло дістатись до огню, шкода вже виносила до 5 міліонів долярів.

В борні, яка там счинилась, убито одного офіцира і ранено богато осіб.

Всіх рбітників, яких найдено в доках, увязнено і відвезено автомобілями до тюрми.

В робітничій части міста Сан Джіякомо стоїть залогою державне військо.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Революційний рух в Росії.

РОБІТНИКИ І МОРЯКИ ЗМАГАЮТЬ ДО СКИНЕННЯ СОВЄТСЬКОЇ ВЛАДИ.

Совєтські власти острілюють збунтованих робітників гарматами.

В ПЕТРОҐРАДІ ПОМЕРЛО 2.000 ЛЮДИЙ З ГОЛОДУ.

КОПЕНГАҐА, столиця Данії, 2. марта. — Спеціяльна телеґрама з Гелсінґфорсу, столиці Фінляндії, доносить, що революційний рух в Петроґраді є дуже поважний, та що другі бунти в інших місцях Росії ставлять совєтське правительство в дуже небезпечне положеннє.

Рух зростав серед населення від довшого часу з причини недостачі топлива і поживи.

Тепер населеннє домагається поживи, свобідної торговлі і скликання установчих зборів.

Телеґрами описують, що дня 24. лютого с. р. зараз по вічу робітників совєтські війска звернули проти них гармати.

З Краштаду надїхав корабель ледокол, котрий привіз моряків, які сейчас прилучились до демонстрації і брали участь в усіх робітничих мітинґах, які протестували проти совєтів.

В слідуючих днях демонстраційний рух розширився і на передмістя.

Совєтське військо стало уживати гармат проти народу, але червона поліція не мішалася.

Тепер панує перестрах в цілому Петроґраді.

Збігці развраз приїздять у великому числі до фінляндської границі.

Вони запевняють, що повстаннє в Петроґраді прискорили дуже прикрі відносини і се, що від нового року в Петроґраді померло більше як 2.000 осіб з голоду.

Робітники пізнали, що совєтське правліннє є неможливе, та що нема іншого виходу, тільки треба скинути совєтську владу.

Вижидають рішення у справі німецького відшкодовання.

АЛІЯНТИ ГОТОВІ ЖДАТИ 4 ДНІ, ПО ЧІМ ВИСЛАЛИ БИ СВОЇ ВІЙСКА ДЛЯ ОКУПАЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ І ЗМУШЕННЯ ДО ЗАПЛАТИ ВІДШКОДОВАННЯ.

ЛОНДОН, 2. марта. — Німецьку делеґацію завізвано на конференцію в четвер в полудне до „Ст. Джеймс Пелес", де почує відповідь аліянтської делеґації.

Від становища німецької делеґації до сеї відповіди залежить дальший хід переговорів.

Ситуацію вважають дуже поважною. Коли Німці не змінять своїх предложень, то годі сподіватись мирної полагоди сеї справи.

Заявляють, що аліянти дадуть ще Німцям 4 дні часу до надуми, а опісля ужиють сили, щоби змусити Німців до приняття аліянтських предложень.

Запевняють, що британський премієр Ллойд Джордж вже згодився з французьким премієром щодо військової окупації німецької території на випадок, як Німці відкинуть аліянтські пропозиції, а своїх не змінять в користь аліянтів.

Тоді справа военного виступу аліянтів проти Німеччини була би тільки питаннєм часу.

НІМЕЦЬКА ВІДПОВІДЬ АЛІЯНТАМ.

Кажуть, що одиноким майном Німеччини є праця робітників, яка одначе не всилі сплатити аліянтам біліонів.

ЛОНДОН, 2. марта. — Німецька делеґація, яка є тутки, заперечує рішучо, начеб вона мала другі предложення, котрі мала би представити завтра аліянтам на конференції. Один з німецької делеґації заявив, що вона не має права представляти инші предложення в справі военного відшкодовання аліянтам, поки не порозуміється зі своїм правительством в Берліні.

Німецькій делеґації віддано на услуги телеґраф і телефон, щоби порозумілася з Берліном, але не було жадних знаків уступчивости з німецької сторони.

Німецька делеґація видала осьтаку заяву в справі свого предложення:

„Аліянти можуть собі глузувати з наших предложень, але вони виявляють далеко більше зрозуміння дійсности.

„Можливо, що вони не звучать так красно як звучать великі суми міліонів і біліонів, але вони далеко більше зближені до промислової видатности Німеччини.

„Одинокою річию, яку тепер має Німеччина, як сказано, є робуча година німецького робітника, а чиж ми можемо більше платити аніж німецький робітник може випродукувати?

„Ви мусите взяти під увагу ріжні чинники, між іншими і те, **чи німецький робітник по довголітньому военному лихолїттю має силу працювати?**

„Як прийдете до Німеччини, не тратьте усього часу в Адльон (се найбільший готель в Берліні), **але ідіть до робітничих домів і погляньте, чи вони можуть працювати по 10 годин денно, без надії на якунебудь полекшу!**

„Затямте собі се: Як ви убете охоту німецького робітника до праці, то всі ваші предложення, які-б вони не були, зійдуть нінащо!"

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На рік	$10.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРҐАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

Воррен Дж. Гардинґ.

В пятницю, 4. с. м., обіймає уряд президента Злучених Держав Воррен Дж. Гардинґ, бувший сенатор із стейту Огайо.

Гардинґ родився дня 2. падолиста, 1865 року в Блуминґ Ґров, Марров кавнті, в стейті Огайо, отже має 55 літ.

З молодих літ пійшов він був до друкарської і редакційної роботи і був редактором від 1884 року.

Був двічі вибраний із стейту Огайо до сенату Злучених Держав з вибору стейтовою леґіслятурою, а третій раз, по зміні конституції щодо вибору сенаторів, всенароднім голосованнем дня 3. падолиста, 1914. Сенаторське достоїнство його мало тривати до 3. марта, 1921. В 1904 до 1905 був заступником ґовернора стейту Огайо.

Редакторського звання він не кидав. Був досі редактором і власником дневника в місті Меріон, Огайо.

Республіканська конвенція дня 14. червня, 1920, іменувала його кандидатом на президента Злучених Держав. В день виборів, 2. падолиста м. р., він осягнув величезну більшість голосів. Американський нарід наділив його, республіканського кандидата, великим довірем. В день своїх уродин, в 55-ім році життя він став президентом Злучених Держав, а дня 4. марта с. р. стає новим хазяїном Білого Дому і керманичем держави на нових чотири роки.

До його президентури нарід американський привязує великі надії, сподіваючись, що він направить сі лиха, яких натворив Вилсон і його адміністрація в домашній політиці і міжнародній, а також в економічній господарці Злучених Держав.

Небезпека нового іміґраційного закона.

Новий іміґраційний закон, котрий може бути ухвалений кождого часу американським конґресом, криє в собі одну небезпеку для тих, що думають приїхати з держав, що повстали підчас війни.

Як відомо, новий іміґраційний закон хоче впускати до Америки людий після числа старих іміґрантів, котрі уже є в Злучених Державах. За основу береться рік 1910.

Та в тім році не лише що не існували ріжні нові держави, такі як: Україна, Литва, Латвія, але навіть американські іміґраційні урядники рідко коли дозволяли людям тих національностий записуватися відповідно. Як каже начальник латвійського бюра в Ню Йорку, Латвія ніколи не уважалася національною одиницею іміґраційними урядниками і через те іміґранти, що приходили з Латвії, записувалися часто за Німців, Москалів і за членів других націй, лише не лотишської. В богато случаях Лотишам урядники не дозволяли записуватися за Лотишів, а в декотрих случаях самі Лотиші, бачучи нехіть американських урядників записувати якихсь Лотишів, про котрих вони навіть нічого не чули, вагалися і не користали зі свого права.

Тепер недбальство американських іміґраційних властий та самих іміґрантів може гірко відбитися на тих людях з їх національности, що бажають приїхати до Америки. Колиб навіть дозволено приїздити людям з ново-утворених держав відповідно до числа старих іміґрантів, то се число буде невідповідно мало в порівнанню з числом нових іміґрантів з пануючих націй, таких як Москалі, Німці.

Сі слова ще тим більше відносяться до Українців, котрі дуже рідко записувалися до своеї нації при приїзді до Злучених Держав. Через свое національне неосвідомленне, а деколи й через глупу хитрість записувалися вони за Москалів, Поляків, Мадярів, Словаків, Ромунів, ба навіть до неістнуючих націй, як Австріяків, Галичан, Карпаторосів.

Тепер те все буде відбиватися на тих, що приперті голодом, холодом, політичними, національними та релігійними переслідуваннями, захочуть скористати з того захисту, який дає Америка. Колиб законопроект Дилинґгема увійшов в життє, то з того вийде велика кривда всім тим націям, котрі терпіли від національної неволі під німецьким, австрійським, польським, московським, мадярським, турецьким ярмом. На їх кривді ще раз скористають пануючі нації, котрі будуть мати право до більшого числа, якби їм на ділі мало належатися.

ПІЛСУДСЬКИЙ В ПАРИЖІ.

(Від власного кореспондента).

В хвилі, коли пишу сі рядки, урядова Франція витає в Парижі Йосифа Пілсудського, президента польської республики або — як його називають в Польщі — начальника польської держави.

В сій хвилі вважаю потрібним пригадати, яку ролю відіграв Пілсудський в українській справі.

Перед світовою війною Пілсудський був одним з провідників польської соціялістичної партії, яка, проповідуючи боротьбу проти царської Росії за визволенне Польщі, кликала до сеї боротьби також инші поневолені народи Росії.

Одначе з цілої програми й діяльности сеї партії було ясно, що їй ходить не о визволення тих народів, тільки о те, щоби Поляки розбивши при їх помочи Росію, **самі запанували над ними.**

Сей імперіялізм польських соціялістів поборював ціле життя Михайло Драгоманів. На сей їх імперіялізм вказував я при кождій нагоді за час моєї 20-літньої письменської діяльности, остерігаючи українських соціялістів перед тим „братерством", яке несуть українському народови польські соціялісти.

Підчас світової війни польські соціялісти до решти скинули маску. Належачи до того польського табору, який держав з Австро-Угорщиною й Німеччиною, вони найголоснійше доказували, що український нарід не є здібний утворити свою державу та що Австро-Угорщина й Німеччина повинні ті українські землі, які відвоюють від Росії, прилучити до Польщі.

Коли Австро-Угорщина розпалася і українська Галичина разом з українськими частями Буковини й Угорщини утворила Західно-Українську Народню Републику, — Польща пішла на неї війною, щоб загарбати українську Галичину.

Начальником польської держави був тоді Пілсудський, а президентом кабінету Морачевський, оба соціялісти. Під їх кермою розпочала Польща свій напад на українську Галичину.

Коли польські війска вже заняли Львів, руйнуючи все українське життя, — в кругах української соціяльно-демократичної партії все ще була віра в Пілсудського, що він — мовляв — сеї війни не хоче. Висловом сеї віри було кілька статтей у „Впереді". Писалося там, що тепер, коли начальником польської держави є соціяліст Пілсудський, а головою Директорії Української Народньої Републики соціяліст Винниченко, вони оба повинні довести до згоди між Польщею й Україною.

Як і треба було сподіватися, сі незрозумілі надії на Пілсудського не тільки не сповнилися, але й сам Пілсудський в дальшій польсько-українській війні за Галичину виступив у світлі найгіршого ворога українського народу.

Весною 1919 р. Найвисша Рада Мирової Конференції в Парижі виступила як посередник у польсько-українській війні за Галичину, предкладаючи обом сторонам заключити перемиря.

Тодішній польський президент міністрів Падеревський обіцяв у Парижі, **що Поляки не будуть вести офензиви проти Українців** та що вони готові заключити перемиря. Ся обіцянка викликала бурю в польськім соймі, бо Польща, діставши з Франції армію Ґаллера, чулася вже досить сильною для завоювання Галичини і не хотіла перемиря. Все було приготоване до офензиви проти Українців, а тут обіцянка Падеревського в Парижі вязала руки.

Тоді власне **Пілсудський** заявив: „Розпічнемо офензиву, а в Парижі скажемо, що се Українці перші почали офензиву проти нас, і ми тільки мусіли боронитися!"

І Пілсудський, як начальний вожд, дав приказ до офензиви, а Найвисшій Раді Мирової Конференції, яка запитала його, чому Польща не додержала обіцянки, яку дав Падеревський, відповів, що Українці перші почали офензиву, а Польща тільки бороniться.

Польща завоювала Галичину і доси знущається над українським народом, стараючись стерти його з лиця землі.

В падолисті 1920 р. святкувала Польща другі роковини відібрання Львова від Українців. На се свято приїхав до Львова сам Пілсудський, щоби своєю особою звеличати свято розбою Польщі на українськім народі.

Другим злочином Пілсудського проти українського народу є союз з Головним Отаманом Петлюрою. Се Пілсудський і його окруження заманили Петлюру в той союз, манячи його надіями на здобуття державної самостійности України при помочи Польщі. Пілсудський і його окруження вказували Петлюрі, що щоби прихилити для української справи ті польські партії, які є противні союзови з Україною, треба зректися для Польщі Холмщини, Галичини, Підляша, Волині, треба дати Польщі великі політичні й господарські концесії в українській державі. Петлюра, розбитий большевиками, вхопився за сі надії як потопаючий за стебелинку. А Пілсудський і його окруження використовували безвихідне положення Петлюри, вимушуючи на нім відомі угоди з Польщею.

Тепер Пілсудського витає урядова Франція. В конференціях, які буде мати Пілсудський з президентом французької републики і з французьким правительством, певне буде також мова про українську і з окрема про галицьку справу. Пілсудський буде очевидно старатися, щоби Франція виєднала на Найвисшій Раді затвердження тих границь Польщі на сході, які Польща вимусила на Петлюрі і на які згодилася також Совітська Росія й Радянська Україна в договорі про перемирє в Ризі. Зокрема ходить Польщі о се, щоб українську Галичину, яка доси зі становища міжнародного права знаходиться в розпорядимости держав антанти як спадок по Австрії, найвисша Рада віддала Польщі.

Ми певні, що незалежно від того, як випаде візита Пілсудського у Франції, сей торг українськими землями і українським народом Польщі не вдасться.

Протестуйте проти сього торгу перед Америкою, в імени якої президент Вілсон обовязався боронити право поневолених народів на національну незалежність.

Відень, 4. лютого 1921.

-Др. Михайло Лозинський.

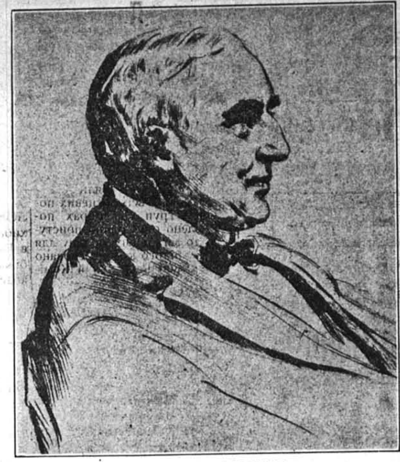
СТАНЬТЕ ЦІЛОРІЧНИМ ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"!

Станьте цілорічним передплатником самі і другим радьте. Чим більше підіпрете „Свободу", тим ліпшою її зробите, а не для кого іншого тілько для себе самого і для всього загалу.

Нехай не буде письменного Українця в Злучених Державах, Канаді і Бразилії, котрий не був би передплатником „Свободи"!

Кождий Українець прецінь варта бути своїм власним, самостійним передплатником своеї ґазети, а не стояти в чужу ласку і читати позичену ґазету, або чужу, або жадної, як часом годі позичити або купити.

Чого маєте собі жалувати? Досить, що Вам другі жалують. Зараз нині вкладьте передплату і пішліть за себе до „Свободи"!

ВОРРЕН ДЖ. ГАРДИНҐ,
президент Злучених Держав.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ БАНК В АМЕРИЦІ.

(Надіслана стаття).

Найважнійша справа, яка тепер виринула на американській Україні, се справа банку. Сего не може заперечити і найзавзятійший ворог, який з засади все противиться добрій, поважній і справедливій роботі.

Та ми дивний народ! Хотяй знаемо, що се справа життєва для американських і старокраєвих Українців, ми хотіли би, щоби се хтось за нас зробив, або щоби само зробилось, а ми щоб тільки могли похвалитись, що вже маємо український банк!

Всяка зволоч має нераз приступ до нас; має навіть підпертє впливових людий; набирає розголосу і своїми злодійськими обітницями ловить легковірних у свої сіти. Колиж тут закладається інституцію народню під найострійшою контролею уряду Злучених Держав, де кождий вкладаючий не ризикує і одним центом, а противно, може числити на користь, і то певну, — не тілько що самий не приступить, але ще і других буде відмовляти, покликуючись на невдачі ріжних дурисвітів і фікційних приватних підприємств.

А тут діло зачалося цілком поважно і цілком солідно, чесно, дійсно по бизнесовому. Я хочу українській публиці в Америці звернути увагу, що на чолі першого українського банку стоїть чоловік, котрий власною працею добився знаніння у світі науковім і в світі економічнім; якого Американці високо цінять; який стоїть на чолі одної з найбогатших компаній; який має свої копальні руди, з якої видобувають радій, і копальні золота в стейті Колорадо; чоловік, якого маєток особистий вже тепер числять на поверх міліона долярів, — а який єсть свідомим Українцем (з Галичини), і який не для особистої користи або слави взявся до так тяжкого діла, але для добра цілого українського народу. Тим чоловіком єсть **др. С. Сохоцький,** — котрого праці наукові поміщують американські журнали як примірoм „Америкен Меґезін" (за січень с. р. помістив його статтю і подав його фотографію).

Дійсно, се дуже сумно, що ще й тепер мнимі Українці випорпують якісь сумніви щодо солідности першого національного українського банку в Злучених Державах. На зібрання тимчасового комітету може кождий прийти і може самий переконатись, як діло ведеться. Кождий переконається, що знавці банкові разом з адвокатом застановляються над найменьшою річею, найменьшою подробицею, щоб усе було зроблене згідно з американськими законами і корисно для шеровців і загалу. Там кождий переконається, кілько то треба вложити праці, щоби все приготовити, аби банк увійшов в життє! А коли ще візьмемо на увагу се, що найбільший банк в Ню Йорку, Америкен Нешенел Ексчендж Бенк, 136 Бродвей, згодився бути касієром і за всі вложені гроші відповідає, то прецінь треба хиба бути дитиною або крайно злобним чоловіком, щоби ще мати якісь сумніви про перший український банк.

Щоби сей перший банк був народнім, то треба, аби більшість комітету була українська. Тому комітет робить заходи, щоби найширший український загал запізнати з так важною справою. Тоїсамої гадки є голова теперішнього комітету др. С. Сохоцький. Як би ходило о заложенне банку одиницями, богачами, то се діло легке, — але се не був би народній банк! Тому над сим повинні застановитись усі, як поодинокі люди, так і українські товариства і братства. Не даймо себе баламутити людям злої волі, але як нам що не ясне, то питаймося, слідім; переконаймося самі; не впадаймо в зневіру, бож економічної орґанізації, таксамо як і політичної чи просвітної, вимагає від нас цілий наш народ! Памятаймо, що другі народности в Америці вже здавна мають свої народні банки, які прекрасно розвиваються і ростуть, а деякі і з нас користають — але для себе, — а ми хотяй вже пізно зачинаємо, алеж зробім зачате діло, доведім його до ладу і довершім! Покажім і собі і другим, що ми галицькі Українці дорівнаємо всім в орґанізаційній роботі!

о. Лев Левицький.

АМЕРИКАНСЬКІ РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ.

Американська федерація Праці видала широку відозву проти російських большевиків. З уваги на те, що Американська Федерація Праці представляється найбільшою в Америці орґанізацією робітників, цікаво буде приглянутися близче сій відозві.

„Здається," пише відозва, — „в нових часах ніколи нігде не переслідувано і не виницувано робітничих юній так безпощадно як в тому краю, котрий норвезька робітнича партія називає „варварською совєтською Росією":

„Ті переслідування пішли так далеко, що М. Мергайм, секретар найбільшої французької робітничої юнії (юнії металевих робітників) котрий сам є скрайним приклонником мира та революційним синдикалістом, видав відозву до зорґанізованих робітників світа взиваючи їх до протесту проти большевиків. Най кожда робітнича орґанізація в світі відгукнеться.

„Відозва Маргайм дальше цитує (наводить) два протести двох робітничих ґруп в Росії, з котрих обі є соціялістичні та революційні, і каже: „Так говорять факти. Подібно як колись ми протестували проти трактовання юнійних робітників на Угорщині, так тепер повинні з обуреннем запротестувати усі юністи та соціялісти, у котрих ще лишилася яка крихта гідности та самостійности".

„Головий російський протест, про котрий згадує Мергайм, вийшов від соціял-демократичної робітничої партії Росії до анґлійських робітників та членів робітничої делеґації до Росії. Треба пригадати, що пані Сновден, Др. Гейден Ґест та Том Шо, члени анґлійської делеґації, а також Хріспієм та Дітман, члени німецької делеґації, та Серраті та Дараґона, члени італійської делеґації,—сі 4 послідні всі революційні соціялісти та синдикалісти — всі заявилися проти большевицької системи, вернувши зі своїх подорожей в Росії. Влютившися за ті справоздання, Ленін почав мститися на безборонних революціонерах в Росії, котрі подавали ті інформації. Соц. демократи очевидно відкликаються до робітників світа під впливом нічого не кажучих слів офіціяльного рапорту анґлійської делеґації, котра видала свою опінію, зовсім відмінну від донесень членів висще згаданих делеґацій а також від звіту, предложеного Бертрандом Раселом, котрий їхав з делеґацією."

Заява говорить далі про переслідування революціонерів; се переслідування зробились лютійші від коли згадані делеґації зложили свої справоздання. Арештовано богато людий, і велике число з них померло в тюрмах з голоду.

„Та се ще не все. Від кількох місяців большевики кождого місяця доносять про тисячу або й більше вироків смерти, виконаних на арештованих, часто у великім числі нараз. Нема сумніву, що большевики лагодяться виконати свою погрозу винищити усіх провідників робітників та селянських партій, а також усіх заложників.

„Яка причина тих усіх переслідувань? Відповідь проста: причиною є те, що партія соціял-демократів та промислові юнії далі тішуться популярностю і далі мають вплив по містах, а соціял-революціонери по селах краю. На послідній конференції советів в Москві одна з найбільших советських поваг, Риков, говорив так (як писала „Красная Ґазета"): „Робітники не вдоволені властю, бо вони голодні та голі. В богато фабриках нема ані одного комуніста. Наслідком сего є ослабленнє большевиків, мимо побід на війні. Де понад 80 процент населення є селяни, котрі не дозволять диктувати собі, там не можна перевести ані одного економічного пляну".

„Соціял-демократи вибрали більшість советів в богато частях краю і навіть здобули дві треті части всіх делеґатів в Петроґраді. Отсе було причиною, чому Ленін ще острійше як Риков виступив на початку місяця лютого в петроградській Правді, заявляючи, що „Боротьба межи робітничими юністами та советами за[illegible] розібє незадовго большевицьку державну систему, як що скоро не прийде до згоди". Злочин промислових юністів дуже ясний. Вони засадничо противляться так званому урядови Леніна та його горсточці співдиктаторів. Ленін заявляє: „Вони глядають за особистою наживою для себе коштом загального добра всеї комуністичної держави. „Очевидно Ленін уважає себе одиноким виразителем добробуту „пролетарської" держави, а зорґанізований пролетаріят не має жадного голосу.

„О скілько се можливо під тим безпощадним режімом, зорґанізовані робітники Росії бунтуються всюди проти диктатури. Зорґанізовані робітники роблять усе, що лежить в їх силі щоби досягнути серця та уми працюючого людства у всіх краях але вони мають до поборення незвичайно великі трудности: їм відмовляють карт на хліб, їх родини виголоджують, їх вистрілюють, їх мучать по тюрмах. Вони навіть не можуть говорити і совєти видали недавно указ виразно забороняючий промови на зборах робітничих юній. Мимо загрози суду перед революційним трибуналом, Мартов, відомий провідник соціял-демократичної партії, описав широко сей указ, котрий забороняє робітникам говорити промови без спеціяльного дозволу від московських властий. Мартов каже, що від коли видано сей у-

каз, ані один соціял-демократ не дістав такого дозволу".

Далі відозва перечисляє довгий ряд закидів проти большевицького режиму та заявляє, що большевики завели в Росії систему рабства, завели довгі години праці та примусову неділяну працю та заборонили страйки.

Власне про сю частину, котра вичисляє хиби большевицького режиму, треба сказати, що вона не подає нічого нового а ні нічого навіть слушного. Прецінь не в тім вина совєтського правительства, що воно завело неділяну роботу та довгі години та заборонило страйки. І неділна робота і довгі години праці і заборона страйку се все наслідки війни, котру провадить большевики. Америка не Росія, а прецінь підчас війни були і довгі години праці і неділна робота і страйки були заборонені, а Американська Федерація Праці була власне тою організацією, котра годилася на такі обмеження в імени зорганізованого американського робітництва. Вина большевиків в тім, що вони робили через війну, а в тім, що в імени будімінтернаціонального соціялізму вели чисто шовіністичну, націоналістичну, війну проти не-російських народів бувшої російської імперії. Та сего Американська Федерація Праці не каже, бо вона стоїть на становищі єдиної, нероздільної Росії, на котрім станув президент Вилсон. Через те й протест Американської Федерації Праці не може мати великого значіння, не може найти прихильного відгуку в серцях тих людей, котрих він береться обороняти. Він може подобатися тим, що стоять на становищі єдиної, нероздільної Росії, російським націоналістам старого, а не нового, большевицького покрою. Та вони певно й писали його.

ВАЖНЕ ДЛЯ РОДИМЦІВ ПОХОДЯЧИХ З МІСТА ПОМОРЯНИ.

Отсим подаємо до відома всім жертводавцям міста Поморян, що спільні наради всіх Поморянців відбудуться дня 6-го марта 1921 р. в неділю, о годині 7.30 вечер під ч. 423 Іст 9-та улиця в Ню Йорку.

Дорогі Родимці! Взиваємо Вас всіх прибути на сї збори, бо є важні справи до вирішення. Буде загальне справоздання і вибір нових урядників. Прийдіть і кличте знайомих. 52

ЗА ТІСНІЙШИЙ КОМІТЕТ: Е. Олійник, предс.; М. Меркун, скарб., Гр. Гупало, секр.

ВАЖНЕ ДЛЯ ДЖЕРЗИ СІТИ.

Отсим відзиваємось до всіх членів українських Музичних і Співацьких товариств в Джерзи Сіти, щоби вони вислали своїх представителів на нараду в справі уладження спільними силами концерту для помочи старому краєви, які відбудуться дня 6. марця в церковній галі при Сусекс ул., зараз по Службі Божій. 52

Комітет Несення Помочі Україні.

ОПОВІЩЕННЄ.

Браття і Сестри Одно-Сельчани міста Товстого, Кути і Перекалья, повіт Скалат, Галичина.

Ми Українці, замешкалі в околиці міста Manville, R. I., основали Комітет, котрий занявся збиранням жертв для помочи нашим одно-селянам в старім краю, для помочи дітям, котрі лишилися без родичів з причини нещасної війни.

Просимо Вас, не відказуйтеся а жертвуйте що можете, бо хто зараз дає, той так як два рази дає. Посилайте до нашого Комітету на адресу касієра: JOHN SULUMA, Box 425, Manville, R. I. 52

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСІ

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПАСЕЙКУ.

Пасейк, Н. Дж.

Українська громада в Пасейку зачала живу діяльність для помочі рідному краєви.

Дня 15. м. м. відбулась нарада українських громадян в церковній галі, в якій взяли участь представники всіх місцевих політичних груп. На зборах постановлено однодушно приступити до загального почину для ратунку рідного краю. Основано **Український Ратунковий Комітет** на Пасейк.

Уряд У. Р. К. вибрано такий: **о. Лев Левицький**, голова; **Теодозій Вислоцький**, заступник голови; **Гаврило Данчак**, касієр. Постановлено, що касієр має бути бондований.

На початок зібрано вже $300.000.

Колектори і колекторки збирають далі між пасейськими Українцями і є надія, що старий край в недовгому часї одержить з Пасейку значійшу поміч.

В цілій громаді панує для сеї благородної цілі повна єдність і ододушність. Всі, без найменьшої ріжниці, беруться до діла і співпраці.

На другу неділю, дня 13. с. м. буде вечером в Пасейку величний український **Концерт, получений з протестаційною маніфестацією** проти ярма, наложеного на Галицьку Україну. Концерт добре приготований з дуже ріжнородною програмою. Промову про рідний край виголосить **д. Омелян Ревюк** і предложить протестаційні резолюції, які наш збір вишле до Вашінгтону і до аліянтської Найвисшої Ради в Европі.

Пасейська українська громада поробила також заходи для одержання дозволу на **український день в Пасейку, Н. Дж.** Мейор міста поставився до просьби Українців дуже прихильно і обіцяв проголосити український день в нашому місті на першу суботу в цвіті с. р., то є на день 2. цвітня. Часу вже небогато, тож наші громадяни лагодяться і до українського дня.

Покищо збираємо жертви для старого краю між собою, а на український день вийдемо на улиці; передемо стори, офіси і робітні та зберемо жертви голодним і хорим нашим браттям і сестрам в Галицькій Україні, не лише від своїх але й від Американців та чужинців.

Досі вже 60 українських дівчат заповіло, що пійдуть в український день до збірки, але ще зголоситься більше женщин і мущин, а навіть дітий, аби сей день приніс якийсь значійший збір для найбільше потребуючого краю у світі.

УКРАЇНСЬКИМ СИРОТАМ У ЛЬВОВІ.

Ню Йорк, Н. Й.

На українськім концерті, який відбувся 22. лютого с. р. в Українськім Домі в Ню Йорку на дохід підписаного, — зібрано на українські сироти у Львові. $43.82

Підписаний, щоб вирівнати суму 1.68

Разом: $45.50

За пересилку гроший заплачено 50, а квоту $45.00 переслано чеком American Express Компани ч. 1,893.375 на Венер Банк Верейн у Львові дня 23 лютого, 1921, на адресу Українського Епархіяльного Комітету Опіки над воєнними сиротами у Львові" ул. Домініканська ч. 11.

Збіркою занялись Онуфрий Ковальський з Ню Гейвен, Конн., і підписаний.

Всім Добр. жертводавцям складається в імени українських сиріток щиру та сердечну подяку.

Михайло Зазуляк.

УВАГИ.

Аж тепер?

„Прикарпатська Русь" нарікає, що общество Качковского зовсім завмерло. Каже вона: „Ані одної брошурки, ані одної московської книжки у нас в Галичині не видано".

Ті слова редакція відносить до часу панування Польщі на Лемківщині. Та читачі газети хиба можуть ліпше знати, що в Галичині і за панування небіжки Австрії общество Качковского не видало ні одної московської книжки. Були книжки писані „язичієм", котрого і найгірші вороги москвощини не назвуть „русским язиком". Хиба що оборонці „русского язика" назвуть „русским" той огидний жаргон, котрим писана приміром „Прикарпатська Русь".

Всі обєднуються.

Кацапська „Правда", та, що виходить у Олифанті (а не та, що виходить в Петрограді) поміщує відозву групи салдатів, офіцерів і козаків з Далекого Сходу, прихильників погибшого адмірала Колчака, котрі висказуються проти большевиків, а як програму проголошують обєднанне всіх російських земель.

Видно, що програма обєднання „російських земель" є дуже популярна програма, коли за неї пишуться і большевики і противники большевиків. Тому олифантська „Правда" даром гнівається на Троцького бо Троцький ліпше збирає „російські" землі, як обєдинителі захвалювані „Правдою".

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ.

Як витягнути скалку з дерева, коли забеться в людське тіло.

Возьміть фляшку з широкою шийкою і наповніть горячою водою по сам край. Вилийте горячу воду з фляшки і рубець шийки вложіть на хвилю в зимну воду, аби конець фляшки охолодити, і сейчас горячу фляшку приложіть шийкою на тіло так, аби скалка була накрита фляшкою. Як горячий воздух у фляшці пічне остуджуватися, то втягне до фляшки тіло і тим способом виссе з тіла скалку.

Мітла.

Коли зроблена з тростини мітла з часом зужиється і зробиться нерівна, то таку мітлу належить вимити на чисто в горячій воді, висушити і обтяти ножицями на рівно, а мітла о много довше витримає, як необтята.

Мило.

Коли мило зужиється до тої степени, що дальше його не мож уживати, бо остане тілки тоненький плястер, то возьміть нове мило, змочіть верх і зробіть миленне. На те мило приліпіть зужитий плястер мила і оставте, некай так постоїть через ніч; оба кусники мила зліпляться до купи і зужите мило не змарнується.

Як чорнити черевики.

Черевики, особливо діточі, часто рудіють і виглядають погано. Щоби наново почорнити черевики, возьміть кусень соди величини волоского оріха, розпустіть в кипячій воді, а як вода вистигне, натріть нею черевики. Сода почорнить шкіру. Опісля почорніть черевики шевським чорнилом два рази раз заразом. Вкінци треба вилянцувати, як належиться.

Як зробити матерію незапальною, прим. муслін.

Возьміть одну унцію (дві столові ложки) алуну, або сальмияку і дайте се до послідної води, в котрій ви полокали на чисто виправний муслін. Такусаму скількість, то є дві унції, алуну або сальмияку додайте до крохмалю, в котрім хочете остаточно муслін накрохмалити. В сей спосіб матерія насичена хемікаліями зробиться майже незапальною.

Тана фарба на підлогу.

Тану фарбу може собі зробити в слідуючий спосіб: Купити „брунсвік бляк" фарби і змішати з терпентиною, поки не вийде з мішанини такий кольор, якого ми собі бажаємо. Так приладжена фарба помалюе вам гарно підлогу і по висхненю дасть гарну блискучу політуру. Ся фарба лучша і танша ніж політура.

„УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА" В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Щоби ширший загал познакомити з нашою справою, рішила запросити всіх Українців в Рочестер на свої збори, які відбудуться на 5. марця с. р., т. є в суботу вечер о годині 8-мій, в гали Просвітного Кружка.

Рішили ми се для того, щоби тим всім, що предсказують наш близький упадок, дати спромогу о тім нашім упадку наочно переконатися. Ні хочемо виснити також те, що повинен знати кождий той, хто купує шери від якоїнебудь компанії. Тут спродають ріжні фірми шери, натягають наших людей, а вони навіть не вміють довідатися про те як ті фірми стоять фінансово. Тут одна фірма — така українська, яка спродала на тисячі долярів шерів між Вами і до сеї пори не представила Вам свого фінансового стану.

Та всего ми у сій коротенькій відозві не можемо росказати, тому зайдіть на збори а там довідаєтеся про все. Тих, що не можуть явитися на збори, ми хочемо познакомити з нашим фінансовим станом, який представляється слідуючо:

Звіт з 1920 р.

Приход	$20.251.74
Розхід	20.184.33
Надвижка	$ 67.31
Довг на людях	258.40
Товар і інвентар	1.602.32
Загальна надвижка	$ 1.928.03
Шерів зібраних на	$ 1.150.00
Довг на товарі	300.00
Разом	$ 1.450.00
Чистої надвижки	$ 478.03

З поважанням

Екзекутива Укр. Кооперативи.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА

ЗА ЖОВТЕНЬ, ПАДОЛИСТ, ГРУДЕНЬ 1920 РІК І СІЧЕНЬ 1921 котра відбули своє засідание на днях від 7. до 11 лютого с. р., в домі У. Н. Союза під 83 Гренд Стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ.

Прихід в членах.

З кінцем Септембра 1920 р. остало членів в У. Н. Союзі	12,080
в місяцю Октобру 1920 р. принято нових членів до У. Н. Союза	43
„ „ Новембру 1920 р. принято нових членів до У. Н. Союза	95
„ „ Децембру 1920 р. принято нових членів до У. Н. Союза	236
„ „ Януарі 1921 р. принято нових членів до У. Н. Союза	188
„ „ Октобрі 1920 р. принято наново членів	52
„ „ Новембрі 1920 р. принято наново членів	37
„ „ Децембрі 1920 р. принято наново членів	49
„ „ Януарі 1921 р. принято наново членів	29
„ „ Октобрі 1920 р. принято з переступними листами	38
„ „ Новембрі 1920 р. принято з переступними листами	26
„ „ Децембрі 1920 р. принято з переступними листами	55
„ „ Януарі 1921 р. принято з переступними листами	21
„ „ Октобрі 1920 р. прийшли з інших кляс	16
„ „ Новембрі 1920 р. прийшли з інших кляс	11
„ „ Децембрі 1920 р. прийшли з інших кляс	21
„ „ Януарі 1921 р. прийшли з інших кляс	8
Разом прихід був в членах за чотири місяці	925
сОтало з кінцем септембра 1920 р.	12,080
Разом	13,005

Розхід в членах.

в місяци жовтни 1920 р. суспендовано членів	111
„ падолисті 1920 р. суспендовано членів	129
„ грудни 1920 р. суспендовано членів	105
„ січни 1921 р. суспендовано членів	173
„ жовтни 1920 р. взяли переступні листи	33
„ падолисті 1920 р. взяли переступні листи	18
„ грудни 1920 р. взяли переступні листи	54
„ січни 1921 р. взяли переступні листи	25
„ жовтни 1920 р. померло членів	6
„ падолисті 1920 р. померло членів	9
„ грудни 1920 р. померло членів	9
„ в січни 1921 р. померло членів	3
„ жовтни 1920 р. відійшло до інших кляс	16
„ падолисті 1920 р. відійшло до інших кляс	11
„ грудни 1920 р. відійшло до інших кляс	21
„ січни 1921 р. відійшло до інших кляс	8
Разом розходу було в членах	731

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем вересня 1920 р. остало членів в У. Н. Союзі		12,080
За чотири місяці приріст в членах був		925
Разом		13,005
За тих самих чотири місяці розхід був в членах		731
З кінцем січня 1921 р. остало членів в У. Н. Союзі		12.274
З кінцем 31. січня 1921 належало до У. Н. Союза	2,524 женщин	
З кінцем 31. січня 1921 належало до У. Н. Союза	9,750 мущин	
	12,274	

ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА

за жовтень, падолист, грудень 1920 і січень 1921 р.

	Прихід	Розхід
Вкладки від членів за жовтень 1920	$1,002.32	$ 475.55
„ „ „ „ падолист 1920	997.16	156.14
„ „ „ „ грудень 1920	1,201.96	450.46
„ „ „ „ січень 1921	1,049.61	1,862.37
Разом	$4,251.05	$2,444.52

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Приходу було за жовтень, падолист, грудень і січень	$ 4.251.05
З кінцем вересня 1920 р. остала готівка	16.473.55
Разом	$20.724.06
На се було розходу за той сам час	2.444.52
Остає готівка з кінцем 31. січня 1921 р. сума	$18.280.08
Гроші суть вложені: на Special Deposit	$15.000.00
на чековій книжці	3.280.08
Разом	$18.280.08

ЗВІТ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"

за жовтень, падолист, грудень 1920 і січень 1921 р.

	Прихід	Розхід
Прихід за жовтень 1920 р.	$ 6.992.32	$ 7.616.12
„ „ падолист 1920 р.	4.992.62	3.561.85
„ „ грудень 1920 р.	8.161.24	8.707.33
„ „ січень 1921 р.	8.746.70	8.421.69
Разом	$28.892.88	$28.306.99

ЗІСТАВЛЕННЄ

Приходу було за жовтень, падолисть, грудень і січень 1921	$28.892.88
З кінцем вересня 1920 р. остала готівка в касі	1.090.16
Разом	$29.983.04
На се розходу було за той сам час	28.306.99
Остає готівка з кінцем 31. січня 1921 р.	$ 1.676.05
З того знаходиться на чековій книжці	$1.576.05
Депозит в Гез Компанії	100.00
Разом	$1.676.05

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ ЗА ЧОТИРИ МІСЯЦІ: ЖОВТЕНЬ, ПАДОЛИСТ, ГРУДЕНЬ 1920 Р. І СІЧЕНЬ 1921 Р.

ПРИХОДИ:

Ріжні фонди	З моргечів	на сиріт. фонд	вплата від членів	з бондів	процент з банків	за відзн. книж. і н.	Вступне від членів	Разом прихід	
ЖОВТЕНЬ									
Посмертний			$12.362.93	$1.031.25				$13.394.18	
Адміністраційний			2.612.06		50.00	80.86	43.00	2.785.92	
Резервовий			593.65				21.50	615.15	
Убогих			593.65					593.65	
Конвенційний			593.65					593.65	
Народний			356.19					356.19	
Сирітський		$ 900.00						900.00	
ПАДОЛИСТ								$19.238.74	
Посмертний			$12.196.37	1.323.00	479.65			13.999.02	
Адміністраційний			2.578.40		29.36	59.29	60.00	2.727.05	
Резервовий			586.00	210.00	198.13		30.00	1.024.13	
Убогих			586.00		11.47			597.47	
Конвенційний			586.00		60			586.60	
Народний			351.00		3.81			355.41	
Сирітський		2.894.60		1.225.12	39.85			4.159.57	
Моргеч	500.00							500.00	
ГРУДЕНЬ								$23.949.25	
Посмертний			$12.860.58		1.415.82			14.276.40	
Адміністраційний			2.706.88		5.94	67.17	95.00	2.874.99	
Резервовий	550.05		615.20	42.50	188.91		47.50	1.444.16	
Убогих			615.29		143.08			758.28	
Конвенційний			615.20		1.58			616.78	
Народний			369.12		2.20			371.32	
Сирітський		2.500.00			17.06			2.517.06	
Моргеч	750.00							750.00	
СІЧЕНЬ 1921								$23.608.99	
Посмертний	75.00		$12.477.21	607.50	1.048.28			14.207.99	
Адміністраційний			3.643.20			105.41		3.748.61	
Резервовий			595.25	112.50	760.70			1.468.45	
Убогих			1.188.50					1.188.50	
Конвенційний			596.45					596.45	
Народний			200.00					200.00	
Сирітський		450.00			186.62			636.62	
	$1.875.05	$6.744.60	$70.479.29	$4.551.87	$4.601.06	$312.73	$297.00	$22.046.62	$88.843.60

РОЗХОДИ:

За місяці	З капіталу	З резервого фонду	З сирітського фонду	З народного фонду	З посмертного фонду	З адміністр. фонду	З фонду убогих	З конвенційного фонду	Разом розходи
Жовтень 1920			2.479.50	2.535.12	6.350.00	8.728.96	2.910.00	17.531.50	40.535.08
Падолист	5.000.00		507.80	237.46	11.918.70	1.353.89	350.00		19.367.85
Грудень	102.165.50		2.343.41	234.40	12.050.00	4.674.47	400.00		19.702.28
Січень 1921		373.55	837.00	496.08	3.925.56	2.656.61	6.200.00		116.654.30
	$107.165.50	$373.55	$6.167.71	$3.503.06	$34.244.26	$17.413.93	$9.860.00	$17.531.50	$196.259.51

ГРОШІ СУТЬ ВЛОЖЕНІ В СЛІДУЮЧИХ БАНКАХ.

Фонд посмертний:

Ч. книжки			
1397.	Hudson County Nat'l Bank, Jersey City	$ 1.090.52	
9233.	People Saving Trust Co., Hazleton, Pa.	24.058.35	
1564.	Germania Mutual Savings Bank, Elizabeth, N. J.	10.409.49	
16,091.	Elizabethport Banking Company, Elizabeth, N. J.	10.630.31	
5445.	National State Bank, Elizabeth, N. J.	3.914.38	
182,404.	Provident Inst. for Savings, Jersey City	9.649.86	
182,746.	Provident Inst. for Savings, Jersey City	5.202.00	
770.	People's Nat'l Bank of Elizabeth, N. J.	2.989.31	
2684.	Guarantee Trust Co., Shamokin, Pa.	4.941.71	
			$ 72.885.98

Фонд бідних:

2494.	National Bank of Shamokin, Pa.	2.969.08	2.969.08

Фонд резервовий:

568.	Hudson Co. Nat'l Bank of Jersey City	9.459.81	
7773.	Dime Trust Co., Shamokin, Pa.	12.659.25	
8209.	Union Trust Co. of N. J., Jersey City	9.291.07	
6482.	National State Bank of Elizabeth, N. J.	6.520.20	
			$ 37.930.33

Фонд сирітський:

2.	Market St. Nat'l Bank, Shamokin, Pa.	12.196.46	
5021.	Union Trust Co. of N. J., Jersey City	325.89	
			$ 12.522.35

ГРОШІ ВЛОЖЕНІ НА ЧЕКОВИХ КНИЖКАХ:

Фонд посмертний — Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	6.964.39	
Special Account — Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	19.853.53	
Фонд Адміністраційний — Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	366.08	
Фонд Сирітський — Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	10.445.74	
Фонд Народний — Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	1.276.90	
Фонд Убогих — Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	1.327.25	
Фонд Конвенційний — Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	1.799.65	
	$42.033.49	
Чеки незвернені на суму	2.186.20	
	$39.847.29	
Проценту наросло за січень 1921	61.52	
	$39.785.77	$ 39.785.77
Разом		$166.093.46
Ріжниця між книгами фінансового секретаря а банковими книжками є о		16
		$166.093.30

ГРОШІ ІНВЕСТОВАНІ (ВЛОЖЕНІ) НА МОРГЕЧАХ ТА РІЖНИХ БОНДАХ.

На моргечах:

Stephen Kalakuka	$ 3.000.00	
Moneuse J. Elie	7.500.00	
Koar B. Edward	3,000.00	
Driscol Daniel	720.00	
Adolph Engelke	2.000.00	
St. Milanowycz	6.400.00	
Wasyl Lewczyk	7.850.00	
Zaporozsna Sicz	4.500.00	
Konstantyn Kirczow	7.500.00	
Taras Chwalyk	3.000.00	
Разом на моргечах вложено	$ 45.470.00	$ 45.470.00

Бонди:

City of New York 4%	$ 44.415.00	
City of Bayonne, N. J. 4½%	5.100.00	
City of Bayonne, N. J. 4½%	15.675.00	
City of Bayonne, N. J. 4½%	12.582.00	
Newark, N. J. School Bonds 4%	50.000.00	
Jersey City General Gold Bonds 4%	23.875.00	
Trenton, N. J. School Building 3½%	9.570.00	
Essex County, N. J. Park Bonds 4%	10.050.00	
Liberty Bonds 1st Issue 4¼%	2.000.00	
Liberty Bonds 2nd Issue 4¼%	38.000.00	
Liberty Bonds 4th Issue 4¼%	25.000.00	
Liberty Bonds 2nd Issue 4¼%	500.00	
Liberty Bonds 3rd Issue 4¼%	35.639.25	
Buffalo, N. Y. School Bonds 4½%	19.468.00	
Buffalo, N. Y. River Improvements 4½%	4.867.00	
Passaic, N. J. General Impr. Bonds 5½%	22.000.00	
Hoboken City, N. J.	17.191.25	
Разом куплено бондів на суму	$ 336.812.50	$336.812.50
Разом на бондах і на моргечах є вложено гроший		$382.282.50

ЗІСТАВЛЕННЄ:

На 15. Головній Конвенції 30. вересня 1920 р. була готівка	$273.509.21
Прихід за жовтень, падолист, грудень і січень	88.843.60
Разом	$362.352.81
Розхід за той сам час був як подрібно згадано	196.259.51
Готівка 31. січня 1921 р. остає	$166.093.30

БІЛЯНС:

Стан чинний.		Стан довжний.	
Готівка	$166.093.46	Фонд посмертний	$314.202.27
Моргечі	45.470.00	„ резервовий	145.704.26
Бонди	336.812.50	„ адміністраційний	25.398.90
Реальність	19.500.00	„ убогих	4.782.53
Друкарня	26.000.00	„ народний	1.474.47
		„ конвенційний	2.393.48
		„ сирітський	99.920.05
	$593.875.96		$593.875.96

ЗА ГОЛОВНУ КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ У. Н. СОЮЗА:

Стефан Милянович, Іван Ваверчак, Василь Гасій.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довгих поклпиків).

NEWARK, N. J.

Чистий дохід на сироти в старім краю!

Заходом **Нюарського Комітету Помочі Україні** відбудеться

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

в честь поляглих героїв в боротьбі за волю України

В СУБОТУ, ДНЯ 5. МАРТА 1921 Р.

в Cleveland School Auditorium, (в шкільній галі), cor. Bergen St. & 17th Ave., Newark, N. J.

Початок точно о годині 7. вечером.

Ціни місць: Крісло І-рядне $1.00; ІІ-рядне 75ц.; ІІІ-рядне і балькон 50ц.

В сім Концерті беруть участь:

Артист. Юлія Шустакевичева, сопран П-на Віра Стеткевичівна, пяністка Гром. І. Палажій, баритон Гром. П. Келечава, скрипак.

Злучені українські мужеські і мішані хори і терцети під управою громадянина Теодозія Каськова.

Комітет Злучених Товариств Помочі України.

Стріткари належить брати слідуючі: Springfield Car або Kinney Car. Висідати на Bergen St. 51-53

NEW YORK, N. Y.

Український Ратунковий Комітет Січ Завалів і Заставче устроює **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в неділю, дня 6-го марта 1921 р.** в „Echo Hall", 431 E. 6th St., New York, N. Y. Початок о годині 2. пополудни. Весь дохід призначений на бідні сироти в старім краю.

За добру забаву ручить

51-53 КОМІТЕТ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ

217-19 E. 6th Street, New York.

В СУБОТУ, 5. МАРТА 1921 Р.

Т-ВО „Р.-У. Н. ТЕАТР"

відограє штуку п. н.

НАЗАР СТОДОЛЯ

драматичні малюнки на 3 дії з козацького життя зі співами і танцями.

Твір Тараса Г. Шевченка.

Для сеї штуки Т-во „Р.-У. Н. Театр" має історичні козацькі костюми і декорації. 50,2,3

Режисер **В. Карпович.**

Хормейстер **І. Садко.**

І Пом. завідателя **Я. Колявський.**

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

Початок о годині 7.30 вечер.

ВСТУП 75 ЦНТ.

YONKERS, N. Y.

Заходом Укр. Співацького Товариства в Йонкерс, Н. Й., відограється два представлення **„МАНІҐРУЛА"** і **„СВІДКИ" в суботу, дня 5. марця** на **Prospect Hall, 49 Buena Vista Ave.** Початок точно о годині 6-ій вечером. Режисер М. Фатюк. По представленю **баль до півночи.** 50,52

Проситься всіх Українців і Українок з Йонкерс і околиці о численну участь. — КОМІТЕТ.

JERSEY CITY, N. J.

Заходом **Тов. Українська Січ,** відділ 170 У. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж., відограється пораз перший гарне представленне **УКРАДЕНЕ ЩАСТЄ** драма з сільського життя, в 5-ох діях **в неділю, дня 6. марта 1921 р.** в гали церковній на розі Суссекс і Ґрін ул., Джерзи Сіти, Н. Дж. Початок точно о годині 7-ій вечером. Вступ: 75 і 50 ц.; для дітей 15 цнт. Дітей без родичів не пускається. — КОМІТЕТ. 50і52

OLYPHANT, PA.

Заходом **Тов. Українського Співацького і Драмат. Кружка** в Олифант, Па., відограється театральне представлення **„ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ"**, драма в 5-ох діях, М. Старицького, **в неділю вечер дня 6-го марта 1921 р.** в шкільній гали, при 107 Ґрент Стр., Олифант, Па. Дирігент хорів і орхестри п. Мих. Климко. Режисер п. Ярослав Гундич. Початок точно о год. 6-ій вечером. Вступ на представлення 75 і 50 цнт.

На це гарне представлення, яке відограється в тій околиці пораз перший запрашається всіх Вп. Українців і Українок так місцевих як і околичних. Дохід призначений на фонд Укр. Школи в Олифант, Па. 52

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів дається відповідний опуст. Дворазове оголошенне з 5 стрічок $1.00.—

Пошукую моїх краянів **ФРЕНКА СВИСТОВИЧА,** котрий перебував в Port Chester, N. Y., 21 South Main Street, і **МИХАЙЛА СВИСТОВИЧА,** котрий перебував в Amherst, Mass. і New York, Box 538. Оба походять з села Смолина, повіту Рава Руська, почта Немирів. Єсли хто о них знає або вони самі, то прошу зголоситись на понизшу адресу, або до своєї сестри в старім краю: ТАНЬКА КЛЕБАН, пов. Рава Руська, почта Немирів, село Смолин, Галичина. JOHN PROC, Box 275, E. Youngstown, O. 51-4

Пошукую своїх краянів в стейтах і Канаді, походячих **з села Рівне, повіт Калуш, Гал.** Прошу зголоситись на мою адресу: JOSEPH SZEWCHIK, Box 45, Ligonier, Pa., Westmoreland Co. 52-3

Паланя Марківна Дольна пошукує свого стриечного брата **ОСИПА ВАС. ДУДАР,** з села Мшковиця, пов. Тарнопіль, Гал. Має перебувати в Ню Йорку. Я не бачила його вже 17 літ і тому бажаю, щоби він зголосився до мене, або хто його знає зволить повідомити про його адресу: MRS. PAULINA DOLNA, 1204 Central Ave., Youngstown, Ohio. 52-3

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

в околиці Геркімер, Літл Фолс, Ютіка і Ром, Н. Й.

1) 105 акрів доброї землі, 15 акрів ліса, дім, нова баня, курник; всьо першої кляси; 12 дійних коров, 1 бугай, 2 телята, 3 коні, 250 бушлів вівса, 40 тон сіна, 100 кур і всякі знаряди фармерські. Ціна $7800, вплати $4800 а решта на легкі сплати.

2) 18 акрів землі, коло самого міста; дім, баня, курник, 18 кур, 1 кінь і деякі тулса. Ціна $1500. 50-55

Кромі тих фарм, ми маємо ще богато иньших до вибору. Хто хоче купити фарму, нехай зголоситься на адресу:

PUCHYR & OCHOTKA,
215 King St., Herkimer &
64 W. Main St., Little Falls, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМА, 100 акрів, в тім 50 акрів землі ораної, 30 акрів грубого ліса а 20 пасовиска; мешкальний дім на 11 кімнат, нова баня, стайня, возівня і будинки для худоби і дробу. Чотири милі віддалення до зелізничої стациї, до школи 1½ милі. Продасть з урядженнєм мешкальним і всякими рільничими знарядами. Є 6 коров, 2 коні молоді, 2 безроги, 30 кур. Є також значний запас з тамтогорічного збору з поля. Приблизна ціна $4.700.00 готівкою; в конечности возьме моргеч. Голоситись по близші інформациї до: STANISLAW GREFKOWICZ, 144 Morris Street, Jersey City, N. J. 49і53